

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJĄ

2022-09-27 Nr. 4D-2022/1-1109
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2022 rugsėjo 19 d. gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (toliau vadinama ir – Aplinkos ministerija) pareigūnų veiksmų (neveikimo), atsisakius nagrinėti kreipimąsi, persiunčiant jį nagrinėti Kalėjimų departamentui prie Teisingumo ministerijos (toliau vadinamas ir – Kalėjimų departamentas) (toliau vadinama ir – Skundas).

2. Skunde rašoma:

2.1. „2022-09-15 gavau raštą iš LR aplinkos ministerijos. 2022-09-06 kreipiausi dėl galimai kritinės būklės Pravieniškių PN-AK 1 ir 2 sektorių uždarytųjų zonų pastatų, elektros galimų vagysčių nuo stulpo ir kt“. (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „Kalėjimų departamentas tokių vertinimų tikrai neatlieka, todėl manau, jog LR aplinkos ministerija nepagrįstai persiuntė ne pagal kompetenciją mano skundą į Kalėjimų departamentą, dėl ko mano skundas gali būti neišnagrinėtas tinkamai [...]“.

3. Pareiškėjas prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes, koku pagrindu remiantis Aplinkos ministerija nenagrinėjo Pareiškėjo kreipimosi.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Prie Skundo Pareiškėjas pateikė 2022-09-12 Aplinkos ministerijos raštą Nr. D8(E)-4688, kuriuo Aplinkos ministerija persiunčia Pareiškėjo 2022-09-06 kreipimąsi Kalėjimų departamentui nagrinėti pagal kompetenciją, apie tai informuojant ir Pareiškėją.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

5. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinama ir – VAI):
3 straipsnis „Viešojo administravimo principai“ – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 2) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio

sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...]; 4) nepiktnaudžiavimo valdžia. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus, siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatyta, tikslų; [...] 12) subsidiarumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų sprendimai turi būti priimami ir įgyvendinami žemiausiu efektyvumą galinčiu užtikrinti viešojo administravimo sistemos lygmeniu; 13) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį“;

- 11 straipsnis. „*Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas*“ – „4. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui.“

6. Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos nuostatu, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2012 m. vasario 28 d. įsakymu Nr. 1R-58:

„8. Kalėjimų departamentas, siekdamas jam nustatytų veiklos tikslų, atlieka šias funkcijas:
[...]

8.22. padeda Kalėjimų departamentui pavaldžioms įstaigoms vykdyti bendrąsias funkcijas [...].“

7. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatu, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 22 d. nutarimu Nr. 1138:

„7. Svarbiausieji Aplinkos ministerijos veiklos tikslai yra:

7.1. užtikrinti aplinkos formavimą pagal darnaus vystymosi principus;

7.2. formuoti valstybės politiką aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės ir taršos prevencijos, gamtos išteklių naudojimo, klimato kaitos, aplinkos monitoringo (išskyrus radiologinį), cheminių medžiagų ir mišinių valdymo, poveikio aplinkai vertinimo, strateginio pasekmių aplinkai vertinimo, atliekų (išskyrus radioaktyviasias) tvarkymo, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugos, žemės gelmių, hidrometeorologijos, miškų ūkio, teritorinės sanglaudos teritorijų planavimo ir priežiūros, urbanistikos ir architektūros, statybos ir jos priežiūros, būsto, aplinkos oro, vandens ir nuotekų, genetiškai modifikuotų organizmų valdymo, žuvų išteklių naudojimo ir kontrolės (priežiūros) vidaus vandenyse srityse ir organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą;“.

Lietuvos Respublikos teismų praktika

8. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau vadinamas ir – LVAT):

8.1. 2012 m. kovo 9 d. nutartyje, priimtoje administracinėje byloje Nr. A₅₅₆-140/2012 pabrėžiama, kad įstatymo viršenybės principas yra vienas iš pagrindinių teisinės valstybės principų, be kita ko, taikomas ir įgyvendinant viešąjį administravimą. *Įstatymo viršenybės principas* reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti Viešojo administravimo įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais. Konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja reikalavimą, kad teisėkūros subjektai teisės aktus gali leisti tik neviršydami savo įgaliojimų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d., 2006 m. sausio 16 d., 2010 m. kovo 22 d., 2013 m. balandžio 2 d. ir kt. nutarimai).

Viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus, siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatyta, tikslų. Šį imperatyvą įtvirtina *nepiktnaudžiavimo valdžia principas*;

8.2. 2013 m. gruodžio 27 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A₅₂₀-2141/2013 nurodė, kad valdžios institucijų sistema yra sukurta taip, kad kiekviena institucija turi jos paskirtį atitinkančias priskirtas funkcijas, kompetenciją, kurių privalo laikytis. Kiekvienas viešojo administravimo subjektas veiklą vykdo pagal teisės aktais nustatyta kompetenciją.

Tyrimo išvados

9. Skunde Pareiškėjas rašo, kad 2022-09-06 pateikė Aplinkos ministerijai kreipimąsi dėl Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos (toliau vadinama ir – Pravieniškių PN) 1 ir 2 sektoriaus uždaru zonų pastatų kritinės būklės, galimų elektros vagysčių ir kt. Tačiau Aplinkos ministerija nenagrinėjo jo kreipimosi, bet persiuntė jį Kalėjimų departamentui. Pareiškėjas nesutinka su Aplinkos ministerijos sprendimu jo kreipimąsi persiųsti nagrinėti Kalėjimų departamentui.

10. Nagrinėdama pareiškėjų skundus ir prašymus, Aplinkos ministerija, kaip viešojo administravimo subjektas, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų. Kiekviena institucija turi jos paskirtį atitinkančias priskirtas funkcijas, kompetenciją, kurių privalo laikytis; kiekvienas viešojo administravimo subjektas veiklą vykdo pagal teisės aktais nustatyta kompetenciją. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui bei apie tai praneša asmeniui.

11. Iš Seimo kontrolierei pateiktų dokumentų nustatyta, kad 2022-09-06 Aplinkos ministerija gavo 2022-09-06 Pareiškėjo kreipimąsi dėl Pravieniškių PN 1 ir 2 sektoriaus uždaru zonų pastatų būklės, elektros galimų vagysčių nuo stulpo ir kt. Aplinkos ministerija, išnagrinėjusi gautą Pareiškėjo kreipimąsi, persiuntė jį 2022-09-12 raštu Nr. D8(E)-4688 Kalėjimų departamentui nagrinėti ir atsakyti Pareiškėjui pagal kompetenciją, apie tai informuodama ir Pareiškėją.

12. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo jurisprudencijoje ne kartą yra akcentavęs būtinybę viešojo administravimo subjektams laikytis įstatymo viršenybės (teisėtumo) principo, nurodydamas, kad viešojo administravimo subjektų kompetencija turi būti nustatyta įstatymu (turi remtis įstatymu ir atitikti jo reikalavimus), viešojo administravimo subjektų veikla turi būti vykdoma tik pagal jiems priskirtą kompetenciją, o bet kokie viešojo administravimo subjektų veiksmai ar sprendimai, priimti viršijant nustatyta kompetenciją, pripažįstami neteisėtais (šios pažymos 7 punktas).

Pagal VAĮ nustatyta teisinį reglamentavimą, viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų teisės aktų nustatyta, tikslų (šios pažymos 5 punktas).

Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Aplinkos ministerijos nuostatuose nustatyta reglamentavimą, Aplinkos ministerijos veiklos tikslai yra formuoti politiką aplinkos apsaugos srityje. Kalėjimų departamentas, pagal jam teisės aktais priskirtas funkcijas, įgaliotas padėti pavaldžioms įstaigoms vykdyti bendrąsias funkcijas (į bendrųjų funkcijų sąvoką įeina ir pavaldžių įstaigų materialinis bei techninis aprūpinimas). Įvertinus Pareiškėjo skunde keliamus klausimus ir nustačius, kad jie (dėl pataisos namų pastatų, elektros pataisos namuose būklės) nepriskirti Aplinkos ministerijos

kompetencijai bei siekiant, kad atitinkami pareiškėjo skunde nurodyti klausimai būtų išnagrinėti kompetentingo viešojo administravimo subjekto, kreipimasis buvo pagrįstai persiūstas Kalėjimų departamentui.

Pagal VAI nustatytą reglamentavimą, jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui bei apie tai praneša asmeniui.

Iš to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Pareiškėjo kreipimesi išdėstytos aplinkybės yra susijusios su KD vykdomomis funkcijomis, todėl Aplinkos ministerija, persiūsdama Kalėjimų departamentui Pareiškėjo kreipimąsi, veikė tinkamai. Pareiškėjo Skundas dėl Aplinkos ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), atsisakius nagrinėti kreipimąsi, persiunčiant jį nagrinėti Kalėjimų departamentui, **atmestinas**.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

13. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X Skundą dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai išnagrinėjus kreipimąsi, persiunčiant jį nagrinėti Kalėjimų departamentui, **atmesti**.

Seimo kontrolierę Eriką Leonaitę pavaduojanti
Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė